

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 472/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen toisen asteen koulutusleikkauksista Keski-Suomessa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Toimi Kankaanniemen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 472/2022 vp:

Mihin toimenpiteisiin hallitus ryhtyy Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian kohtuuttomien toisen asteen koulutukseen kohdistuvien leikkausten estämiseksi ja nuorten korkealaatuisten ja kattavien opiskelumahdollisuuksien turvaamiseksi Keski-Suomessa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Valtaosa Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian toiminnasta on ammatillista koulutus-ta. Eduskunta päättää vuosittain ammatillisen koulutuksen toimintamenojen rahoituskokonaisuudesta valtion talousarviossa. Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää talousarvion puitteissa ammatillisen koulutuksen järjestämisluvan omaavien järjestäjien valtionosuusrahoituksesta vuosittain tehtävillä suoritepäätöksillä. Suoritepäätös sisältää koulutuksen järjestäjän saaman perus-, suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksen, jotka perustuvat toteutuneisiin opiskelijavuosiin, suoritettuihin tutkintoihin ja tutkinnon osiin sekä työllistymiseen, jatko-opintoihin siirtymiseen ja opiskelija- ja työelämäpalautteeseen. Valtakunnallisesti rahoituksen kokonaismäärästä myönnetään 70 % perusrahoituksena, 20 % suoritusrahoituksena ja 10 % vaikuttavuusrahoituksena. Koulutuksen järjestäjä päättää tämän ammatillisen koulutuksen kokonaisresurssin käytöstä toiminta-alueellaan.

Valtionosuusrahoitus on yleiskatteellista, joten ministeriö ei määrää koulutuksen järjestäjän tasolla sen käytön kohdentamisesta. Ammatillista koulutusta koskeva lainsäädäntö säättää muun muassa laadukkaan koulutuksen ja tutkintojen toteuttamisen reunaehdoista ja henkilöstön määrästä. Sekä toimintalainsäädäntö että rahoituslainsäädäntö kannustavat kohdentamaan koulutusta työelämän tarpeiden mukaan ja huolehtimaan opiskelijan laadukkaasta koulutuksesta. Koulutuksen järjestäjä on velvollinen noudattamaan lainsäädäntöä.

Perusrahoitus määräytyy pääasiassa opetus- ja kulttuuriministeriön vuosittain päättämän tavoitteellisen opiskelijavuosimäärän perusteella. Vuosina 2019-2021 Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia on toistuvasti alittanut opetus- ja kulttuuriministeriön sille perusrahoituksena päättämät tavoitteelliset opiskelijavuosimäärät. Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia on siis saa-

nut perusteettomasti enemmän rahoitusta opiskelijaa kohden kuin muut vastaavaa koulutusta järjestäneet. Alitusten yhteenlaskettu määrä vuosina 2019-2021 on ollut 1 673 opiskelijavuotta, mikä vastaa karkeasti noin 12 miljoonan euron ylimääräistä rahoitusta. Kun kehitystä verrataan vuodesta 2019 viimeisimpään kokonaiseen vuoteen eli vuoteen 2021, on Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian opiskelijavuositoteuma noussut 1,7 %. Opetus- ja kulttuuriministeriön tavoitteena on varmistaa talousarvion opiskelijavuosisurssin tehokas ja tarkoituksenmukainen käyttö, jotta resurssit kohdentuisivat niille järjestäjille ja alueille, joilla on kysyntää ja jotka pystyvät järjestämään kysyntää vastaavasti koulutusta. Tämän vuoksi Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian tavoitteellisten opiskelijavuosien määrää on toteuman perusteella opetus- ja kulttuuriministeriön toimesta pienennetty 9,2 %. Tämän seurauksena koulutuksen järjestäjän toteutuneiden opiskelijavuosien määrä alitti vuonna 2021 tavoitteensa enää 72 opiskelijavuotta (-1 %). Toisaalta koko maassa tavoitteellisten opiskelijavuosien ylitystä oli vuonna 2021 +3 %, joten Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia ei ole käyttänyt sille myönnettyä rahoitusta opiskelijavuosien valossa yhtä tehokkaasti kuin koulutuksen järjestäjät keskimäärin.

Suoritus- ja vaikuttavuusrahoitus puolestaan määräytyvät suoraan koulutuksen järjestäjän suoritteiden ja vaikuttavuuden perusteella, eikä opetus- ja kulttuuriministeriö käytä niiden osalta harkintaa suoritepäätöksessään. Kaikkiaan Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradialle myönnetyn ammatillisen koulutuksen rahoituksen taso on pysynyt suhteellisen vakaana vuosina 2019-2022. Kun rahoituksen määrä oli 64,5 milj. euroa vuonna 2019, vuonna 2022 se on 66,1 milj. euroa.

Opetushallinnon ammatillisen koulutuksen kustannustiedonkeruun tiedoista käy ilmi, että Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia on käyttänyt saamaansa valtionosuusrahoitusta investointeihin enemmän kuin koko maassa järjestäjät keskimäärin painotettua opiskelijavuotta kohden. Toisaalta Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian opetuksen henkilöstömenotkin olleet hieman suuremmat kuin koko maassa keskimäärin, joten investointeja ei voida katsoa toteutettaneen henkilöstömenojen kustannuksella. Vuosina 2018-2020 muihin järjestäjiin verrattuna Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradialla muut kustannukset ovat olleet pienempiä ja/tai alijäämä suurempi, josta seurauksena on tullut tarve säästöille.

Opetuksen ja ohjauksen laadun varmistamiseksi Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradialle on myönnetty määrärahoista rahoitusta opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä ohjauksen tukitoimiin hieman yli 8 milj. euroa vuosina 2019-2022. Valtion ensi vuoden talousarvioehdotus sisältää ammatillisen koulutuksen määrärahan 50 miljoonan euron tasokorotuksen. Lausunnolla ollut hallituksen esitys toisen asteen koulutuksen kehittämishankkeeseen liittyen sisältää muun muassa oppivelvollisten rahoituksen turvaamisen. Toisen asteen koulutuksen kehittämishanke sisältää tuleville vuosille toimenpide-ehdotuksia järjestäjä rakenteen, toiminnan ohjauksen, rahoituksen ja yhteistyön kehittämiseksi. Ehdotetuilla toimenpiteillä turvataan laadukas ja saavutettava toisen asteen koulutus koko maassa.

Lukiokoulutuksen rahoitus puolestaan määräytyy pääasiassa opiskelijamäärän ja opiskelijakohtaisen yksikköhinnan tulona siten, että nuorten oppimäärällä, aikuisten oppimäärällä ja valmentavalla koulutuksella on omat yksikköhintansa, minkä lisäksi rahoitusta voidaan myöntää erityisen koulutustehtävän perusteella. Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradialle lukiokoulutukseen myönnetty rahoitus on kasvanut tasaisesti vuosien 2019-2022 aikana 13,6 milj. eurosta 18,5 milj. euroon, siis yhteensä 25 %.

Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen lisäksi Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia järjestää perusopetusta sekä taiteen perusopetusta, joiden perusteella sille myös myönnetään valtionosuusrahoitusta. Koska valtionosuusrahoitus on yleiskatteellista, viime kädessä kukin valtionosuuden saaja päättää itse, miten se kohdentaa rahoituksensa koulutusmuotojen välillä.

Helsingissä 5.10.2022

Opetusministeri Li Andersson

VN/25202/2022-OKM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: